

ADDENDUM

ראש השנה טז

משה שווערד

A. תוספות מסכת ראש השנה דף טז עמוד א

כמאן מצלינן האינדא אקצירי ואמריעי כרבי יוסי - וא"ת לרבנן נמי מי לא מצלינן רפאנו וברכת השנים ועוד רבי יהודה דאמר הכא אדם נידון בר"ה וגזר דין שלו נחתם ביוה"כ הא אמר בפ"ק דשבת (דף יב:) הנכנס לבקר החולה אומר המקום ירחם עליך ועל חולי עמו ישראל [1] ואומר ר"ת דשלא יחלה ודאי לא מצלינן אלא לר' יוסי אבל שיתרפא מצלינן אליבא דכולי עלמא דמתי יחלו נגזר מתי יתרפאו לא נגזר ואמר בריש הנודר מן המבושל (נדרים דף מט.) אהך דרב יוסף קצירי קצירי ממש מריעי רבנן והשתא מצלינן אקצירי שיתרפאו ואמריעי היינו רבנן שלא יחלו ומה שמתפללין ברכת השנים היינו כדלקמן בפרקין (דף יז:): שאם פסקו גשמים מועטין שיורידם המקום בזמנן [2] ועוד י"ל דתפלה דרבים שאני דגזר דינם נקרע כדלקמן (שם) וההיא דשבת דר' יהודה נמי יש לישב כהאי גוונא דדמייא לרבים דהוה מצלי בהדיה על כל חולים.

B. בן יהודע על ראש השנה דף טז/א

שם כמאן מצלינן האינדא אקצירי ומריעי כמאן כר' יוסי. הקשו התוספות ז"ל ולרבנן מי לא מצלינן רפאינו וברכת השנים, עיין שם. ונראה לי בס"ד דאמרו רבותינו ז"ל [לקמן י"ז ע"ב] הרי שהיו בראש השנה רשעים ופסקו עליהם גשמים מועטים ואחר כך חזרו בהם להוסיף אי אפשר אלא שמורידן בזמנם על הארץ הצריכה וכן הוא להפך, [3] ולכן גם לרבנן מברכין ברכת השנים לומר אם נגזר טל ומטר מועט יורידם באופן שתתברך בהם הארץ שיועילו כמרוכה. וכן ברפאינו אם נגזר עליהם חולי יקדים הקב"ה רפואה למכה שיתן כח ובריאות בגוף שאז החולי הנגזר לבא עליו אינו עושה בו רושם של נזק, כמי שזורק אבן על ברזל ולא כזורק אבן על זכוכית או חרס ועל זה מתפללין רפאינו לרבנן:

C. ריטב"א על מסכת ראש השנה דף לד/א

ונשאל רבינו ז"ל וכי קודם שבא ר' אבהו לא יצאו ישראל ידי תקיעת שופר שהרי נראה שהיה הדבר ספק ביניהם ענין התרועה כדאמרן בהא ודאי פליגי ואין ספק שהכרעה היתה להם בדבר כי האיך אפשר שבמצוה כזו שהיתה בכל שנה לא ידעו אמתתה ולא ראו אלו לאלו איש מפי איש עד מרע"ה איך היה נוהג והשיב הוא ז"ל כי בודאי תרועת תורה בכל א' מאלו בין בגנוחי בין בילולי שכוונת התורה בתרועה לעשותה מקולות ושברים ובתחלה היא עושה זה שברים וזה יבבות כפי מה שנראה לו שהוא יותר יפה והיו כולן יוצאין י"ח והחכמים היו יודעין כן אבל המון העם היו טועין שהיו סבורין שיש חילוק ביניהן ושלא יצאו אלו או אלו וכדי להוציא מלבן של הדיוטות וגם שלא תהא תורה כשתי תורות בא ר' אבהו ותקן לעשות כל א' כדברי אלו ואלו וגם הוסיף תרועה א' משלו כי נתן דעתו לתקן התרועה בכל מיני קול נשבר שאפשר הנוהגין ומפני שהיה הדבר נראה להדיוטות שיש מחלוקת ביניהן נקיט ליה תלמודא על דרך מחלוקת ובדרך קושיא ותירוץ ונמצא שלדברי רבינו האי שפיר אדם יוצא חובתו בכל א' מן הסימנין האלו כשעושה אותו ג"פ או בכל סימן פעם א'... אבל יש אומרינן דודאי הא דר' אבהו ספיקא ממש הוי

D. תוספות מסכת ראש השנה דף טז עמוד ב

תוקעים ומריעין כשהן עומדין - תימה הא קעבר משום בל תוסיף וכי תימא כיון דכבר יצא הוה ליה שלא בזמנו דלא עבר הא אמרינן בסוף ראוהו ב"ד (לקמן דף כח: ושם) גבי ברכת כהנים דאין מוסיף ברכה אחת משלו משום דלא עבר עליה זימניה כיון דאילו מתרמי ליה צבורא אחרינא הדר מברך להו ה"נ אי מתרמי ליה צבורא הדר תקע להו [1] וי"ל דאין שייך בל תוסיף בעשיית מצוה אחת ב' פעמים כגון כהן אם מברך וחוזר ומברך אותו צבור עצמו או נוטל לולב וחוזר ונוטל וכן תוקע וחוזר ותוקע וגבי מתנות בכור נמי אם נותן בקרן אחד ב' פעמים אין זה בל תוסיף.

E. חידושי הרשב"א מסכת ראש השנה דף טז עמוד א

למה תוקעין ומריעין כשהן יושבין ותוקעין ומריעין כשהן עומדין כדי לערבב את השטן... [2] ומסתברא דלא קשה כלל, דלא אמרו התם דאיכא משום בל תוסיף אלא במה שהוא מוסיף מדעת עצמו כגון כהן שהוסיף ברכה

משלו ואי נמי ישן בשמיני בסוכה במתכין למצוה ואי נמי במה שאירע במקרה שנתערב מתן אחת במתן ארבע וכיוצא באלו, אבל במה שעמדו חכמים ותקנו לצורך אין כאן בל תוסיף דכבר אמרה תורה על פי התורה אשר יורוך. ..., וה"ה בכל תגרע לצורך כגון י"ט של ראש השנה שחל להיות בשבת אף על גב דאמרה תורה תקעו עמדו וגזרו שלא לתקוע וכל זה לצורך והכא נמי לצורך ראו לתקוע ולחזור ולתקוע ומצוה לשמוע לדברי חכמים מלא תסור כן נ"ל:

F. תוספות מסכת ראש השנה דף טז עמוד ב

כדי לערבב את השטן - פירש בערוך [כדאיתא] בירושל' בלע המות לנצח וכתוב והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול כד שמע קל שיפורה זימנא חדא בהיל ולא בהיל וכד שמע תניין אמר ודאי זהו שיפורה דיתקע בשופר גדול ומטא זימניה למתבלע ומתערבב ולית ליה פנאי למעבד קטגוריא.

G. חידושי הריטב"א מסכת ראש השנה דף טז עמוד ב

מיהו מה שאין אנו תוקעין עכשיו מעומד אלא תשר"ת למלכות ותש"ת לזכרונות ותר"ת לשופרות ואין אנו חוששין לספיקו של ר' אבהו, כתב הרי"ף דכיון דלאו חובה נינהו אלא כדי לערבב את השטן הקלו בהם מפני טורח הצבור, ור"ת היה נוהג לעשות תשר"ת בכל ברכה וברכה דהשתא אפשר דמתרמינן [נ"א, דמתרענין] שפיר, ואף על גב דלא הוה דינא אלא בתש"ת או בתר"ת ליכא אלא הפסקה דעבדינן בין תקיעה לתרועה בשברים או בתרועה, וזה טוב יותר מלעשות כמנהגנו דודאי חד מהני סימנין קושטא ואידך טעותא ועכ"פ השנים אנו עושין בטעות ומוטב שנחוש לספקות ולא להפסקות, אבל רבינו נר"ו אומר שאין צריך כהרי"ף.

H. חידושי הריטב"א מסכת ראש השנה דף טז עמוד ב

ואמר ר' יצחק שלשה דברים. תימא דהכא משמע דעיון תפלה מגונה והתם אמרינן (שבת קכ"ז א') אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעוה"ז והקרן קיימת לעולם הבא וחד מינייהו עיון תפלה, ובבבא בתרא (קס"ד ב') אמרו (שני) [שלשה] דברים אין אדם נצול מהן בכל יום [הרהור עבירה] ועיון תפלה ואבק לשון הרע, ואם כן אין לך אדם שאין מזכירין עונותיו בכל יום, ומאי אתא ר' יצחק לאזהורין, ותירצו בתוספות דעיון תפלה לשון אחד המתחלק לשלשה ענינים, [1] כי יש עיון תפלה שהיא מדה רעה והוא המעיין בתפלתו וסומך עליה שתהא מקובלת ומצפה עליה שתתקיים, ועליה אמרו כגון שמזכירין עונותיו לפי שמחשבים עליו אם הוא ראוי לכך לקבל תפלתו כמו שהוא סבור, ועל זה אמרו בהרואה (ברכות נ"ה א') כל המאריך בתפלתו ומעיין בה סוף בא לידי כאב לב, [2] ויש עיון תפלה טוב מאד והוא המעיין ומכוין בתפלתו לאומרה בכונת הלב אבל אינו מצפה שתתקיים וזהו שאמרו שאוכל פירותיו בעולם הזה, והשי"ת משלם לו שאלת צרכיו ששואל באמצעותו, והקרן קיימת לו לעולם הבא על מה ששבח בראשונות והודה באחרונות, [3] ויש אחר והוא שאינו מכוין ומעיין בתפלתו שמהרהר בדברי העולם, ונקרא עיון תפלה ליפוי השם כדרך שקורין למי שאינו רואה סגי נהור, וזהו שאמרו בבבא בתרא שאין אדם נצול ממנו בכל יום שאי אפשר לאדם שלא יהרהר בדברים בטלים בעת תפלה, כמו שאמרו בירושלמי (ברכות פ"ב ה"ד) מיומי לא כוונת יומא חד בעינא לכווני ומינת אפרוחיא, ואידך אמר יומא חד בעינא לאכווני ואמינא מאן עייל קומי מלכא אלקפא או ריש גלותא, אמר שמואל אנא מחזיקנא טיבותא לרישאי כד מטי למודים כרע מגרמיו.

I. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת ביצה דף יז עמוד ב

הרמב"ם (פט"ז מהל' טומאת אוכלין ה"י) כתב, כל ישראל מוזהרין להיות טהורים בכל רגל מפני שהן נכונים ליכנס למקדש ולאכול קדשים, וזה שנאמר בתורה ובנבלתם לא תגעו ברגל בלבד, ואם נטמא אינו לוקה. ומשמעות דברי הרמב"ם דס"ל דהחיוב לטהר עצמו הוא מדאורייתא אלא דלית ביה מלקות. והטעם שצריך ליטהר כתב הרמב"ם דהוא כדי שיוכל ליכנס למקדש, **ולפי"ז צריך לטבול דוקא קודם יום טוב דאם יטבול ביום טוב עדיין יהיה טבול יום ולא יוכל ליכנס למקדש.** (וי"א דלא מהני לזה שיהא לו תשלומין) **ולדברי הרמב"ם שצריך לטבול דוקא מעיו"ט מדוקדק היטב המשנה דנקיט שחל יום טוב אחר השבת דלב"ה שרי לטבול בשבת.** (עי' צל"ח על רש"י ד"ה ובה"א) ועי' בטורי אבן (ר"ה ט"ז ע"ב) שהקשה היאך ילפינן מהך קרא דבנבלתם לא תגעו לחייב לטהר עצמו ברגל, הא בפסוק לא נאמר אלא שיזהר מלקבל טומאה ומגלן דאם נטמא צריך ליטהר. ומתוך דבאמת אינו מפורש כלל בפסוק דמירי ברגל והא דמוקי ברגל הוא כמ"ש הרמב"ם דצריך להיות טהור שיוכל להביא קרבנותיו, וא"כ מהך טעמא גופא אם נטמא קודם הרגל מחוייב ליטהר.

ראש השנה יא

משה שווערד

למה אדם נדון בר"ה

1. מהרש"א חידושי אגדות מסכת ראש השנה דף י עמוד ב

בתשרי נברא העולם כו'. יצא לנו מאלו דברים כי לכך נקבע ראש השנה באחד בתשרי לפי שהעולם נברא בו דהיינו האדם ובו בא האדם לדין על שחטא ושב אדם הראשון והקב"ה ברחמים שברא העולם מחל לו וע"כ בו ביום נבראו אבות אברהם ויעקב ע"ש מדת חסד ורחמים והוא סימן לבניהם לבא עמהם ברחמים בדין ביום הזה אבל יצחק שהוא מדת הדין נברא בפסח שבו היה שולט מה"ד על המצריים במכת בכורות וישראל נגאלו בו ע"י מ"ה הקשה על המצריים:

2. ערוך לנר מסכת ראש השנה דף יא עמוד א

בגמרא בניסן נברא העולם. הר"ן הקשה בשלמא למ"ד בתשרי נברא העולם היינו טעמא דמנינן מנין שנות העולם מתשרי אבל לר' יהושע דס"ל בניסן נברא העולם למה נקבע ר"ה בתשרי ותירץ מפני שהוא חודש של סליחה וכפרה דיוה"כ והמהרש"א הקשה ע"ז דהרי זה בעשירי לחודש ולא בר"ה ומה שתירץ ג"כ דחוק. ולפענ"ד אפשר לומר ע"פ מה שכתבו התוס' לקמן (כז א ד"ה כמאן) לתרץ ר"ה הקליר שיסד במוסף דשמיני עצרת כר"ה דבתשרי נברא העולם ובמוסף של פסח כר"ה דבניסן נברא העולם וכתבו בשם ר"ת דאלו ואלו דברי אלקים חיים דבתשרי עלה במחשבה להבראות ולא נברא עד ניסן ע"ש. וכיון דאצל הקדוש ברוך הוא מחשבה כמעשה דלא בן אדם הוא ויתנחם לכן גם לר' יהושע נמנו שנות העולם מתשרי והוקבע ר"ה ליום הדין מפני שבמחשבה עלה להבראות העולם בדין כדאיתא במדרש הובא ברש"י בפסוק בראשית ברא אלקים וכשראה שלא יעמוד שיתף רחמים עם דין כדכתיב ביום עשות ה' אלקים וא"כ כשעלה במחשבה דהיינו בתשרי שלט מדת הדין לכן נקבע יום זה לדין אבל ביום עשות שהוא בניסן שהי' מעשה שמים וארץ שיתף הקדוש ברוך הוא מדת הרחמים עמו. ובזה מיושב מה שקשה כיון דכתיב ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים הרי שמיד ביום ראשון שנבראו שמים וארץ שיתף הקדוש ברוך הוא מדת הרחמים עם הדין א"כ למה נאמר בכל מעשה בראשית שם אלקים לבד אבל לפ"ז א"ש דשם נאמר על שם המחשבה אבל ביום עשות שהיה המעשה שיתף רחמים עם הדין:

3. הר"ן על הרי"ף מסכת ראש השנה דף ג עמוד א

[שנאמר היוצר וכו'. מפרש בגמ'] דה"ק היוצר רואה יחד לבם ומבין אל כל מעשיהם. ויש לשאול למה אדם נדון בר"ה יותר מבשאר ימים דבשלמא שאר דברים דהיינו תבואה ופירות האילן ומים כל אחד בזמנו נדון כדאמר' בגמ' דפסח זמן תבואה הוא ועצרת זמן פירות האילן וחג זמן גשמי שנה אבל אדם למה הוא נדון בר"ה יותר מבשאר ימים ותירוצ' דבר זה למדנו מדגרסינן בפסיקתא [פסקא כ"ג] בשם רבי אליעזר בפסוק דרשו ה' בהמצאו דתניא בעשרים וחמשה באלול נברא העולם ולפי זה הא דתניא בגמרא דרבי אליעזר אומר בתשרי נברא העולם על גמר ברייתו קא אמרינן דאדם הראשון שבו נגמר העולם נברא ביום ששי דהיינו באחד בתשרי וגרסינן תו התם בפסיקתא נמצא אומר בר"ה נברא אדם הראשון שעה ראשונה עלה במחשבה שניה נתייעץ עם מלאכי השרת בשלשה כנס עפרו בד' גבלו בה' רקמו בו' עשאו גולם בז' זרק בו נשמה בח' הכניסו לגן עדן בתשיעית נצטווה בעשירית סרח באחת עשרה נידון בשתים עשרה יצא בדימוס אמר לו הקב"ה זה סימן לבניך כשם שעמדת לפני בדין ביום זה ויצאת בדימוס כך עתידין בניך להיות עומדים לפני בדין ביום זה ויוצאין בדימוס וכל זה אימתי בחדש השביעי באחד לחדש ומכאן סמך למה אדם נדון בר"ה יותר מבשאר ימים ואף בשמים יש אות שמזל החדש הזה מאזנים כי בו פלס ומאזני משפט לה' ולפי זה הא דאמרין בפרק ראווה ב"ד (דף כז א) כמאן מצלינן האינדא זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון כמאן כרבי אליעזר על יצירת אדם קאמרין אבל בכ"ה באלול תחלת בריאת העולם הוא ולכך נהגו בברצלוני"ה וגלילותיה להשכים באשמורות הבוקר בכ"ה באלול ומיהו ה"מ כר"ה אתיין דאילו לרבי יהושע דאמר בניסן נברא העולם אין לזה ענין כלל ואע"ג דתניא בגמ' [דף יב א] דחכמי ישראל מונין למבול כר"ה ולתקופה כר' יהושע ומדמונין לתקופה כר"ה אלמא ס"ל דבניסן נברא העולם איכא למימר דכי מנינן לתקופה כר' יהושע לאו משום דסבירא לן כוותיה במאי דאמר דבניסן נברא העולם אלא לפי שבו התחלת צמיחת האילנות והפירות שכל זה נמשך אחר מהלך החמה התחילו

למנות ממנו ומיהו אכתי תמיהא לי דתינח לר"א אבל לר"י דאמר דבניסן נברא העולם אכתי הדרא קושיין לדוכתה למה נדון בר"ה יותר מבשאר ימים ונ"ל שרצה המקום לזכות את ישראל בדינם ורצה לדון את ישראל בזמן שהוקבע לכפרה ולסליחה שלפי שנתרצה הקב"ה ביוה"כ הוקבע יום סליחה לדורות לפיכך גזר השם שיהא אדם נידון בר"ה שצדיקים גמורים נכתבים ונחתמים לאלתר לחיים ובינונים הרי גזר דין שלהם אינו נחתם אלא עד יוה"כ שהוא יום סליחה וכפרה הרי נתנה להם תורה זמן כדי שבו יפשפשו מעשיהם וישבו אל השם ואפשר עוד שמר"ה ועד יוה"כ התחיל השם להתרצות למשה וביוה"כ נתרצה לו לגמרי ולפיכך רצה הקב"ה לדון בריותיו בזמן שהוקבע לכפרה וסליחה ובהכי אתי שפיר טפי דנקטינן כרבי יהושע דקי"ל כוותיה לגבי ר"א ועוד דהיא דתניא ולתקופה כר"י אתיא הכא כפשטה דסבירא לן דבניסן נברא העולם והא דאמרי' בפרק ראוהו ב"ד [דף כז א] כמאן מצלינן האידינא זה היום תחלת מעשיך וגו' כתבתי עליה במקומה בס"ד ולפי זה אין מקום לקום באשמורת בכ"ה באלול ולפיכך נהגו בגירונ"ה וגלילותיה שלא לקום עד ר"ה ומיהו יש מקומות שמקדימין באחד באלול ויש סמך למנהגן לפי שבו התחילו מ' יום שנתרצה הקב"ה למשה:

4. עין אליהו

דקאי ג"כ על ילחק - אך עיין בר"ן שהקשה למ"ד בניסן נברא העולם למה ידון ה' העולם בתשרי הו' ליה לדון בניסן ביום שנברא העולם - והנ"ל לתרץ קושיית הר"ן עפ"י פסיקתא דרב כהנא (פ' מ') ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה - אמר ר' ירמיה א"ל רבש"ע גלוי הוא לפניך שהיה לי להשיבך כשאמרת לי להקריב את ילחק וכו' ואני כחרס לא אשמע וכו' - כשהיו בניו של ילחק נידונים לפניך ביום זה - ואפילו יש להם כמה קטיגוריס מקטרגים אותם כגם שדוממתי ולא השיבותיך כך אתה לא תשמע להם - ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה אשר יאמר היום בהר ה' יראה מה היום כהיום מפני שר"ה היה - אמר לו הקב"ה וכך אני עושה - והיולא שהעקידה היה בר"ה ולא כן יתירץ קושיית הר"ן דלכן ידון אותם בר"ה מחמת שהעקידה היה בר"ה - ועיין בפדר"א (פ' ל"א) ר' יהודה אומר כיון שהגיע החרב

הדין בראש השנה

18. הערות מהרב אלישיב

הפסק דין שכר"ה לענין מה

בראש השנה נפקדה שרה וכו'. ופרש"י, ונגזר עליהן הריון. מקשה המים חיים הא בר"ה כולם נפקדים, כמ"ש מי לא נפקד כהיום הזה. ומתיר דלקמן אמרינן דבצדיקים ורשעים דינם נגמר מיד בר"ה, ובינונים תלויים עד יו"כ, וכאן שהיה דין על עובר ועובר דינו כבינוני, והיה צריך להיות נגמר דינו ביו"כ, וכאן נשתנה שנגמר דינו בר"ה להיבראות, ומדייק כן ברש"י, דאי בשרה ודאי צדקת היא ונגמר דינה בר"ה ואין כאן חידוש. וקשה הא באמת לא היה כאן עדיין כלל עובר בינוני לדון עליו, שהרי היה הדין דפקידה קודם להריון, וודאי היה אז בר"ה הדין רק על שרה שיהיה לה הריון, והרי לא התחיל במציאות ההריון עד סוכות. וצ"ע. ונראה דלקמן אמרינן גבי שלשה ספרים נפתחים, צדיקים נכתבים ונחתמים לאלתר לחיים, ורשעים למות, ובינונים תלויים עד יו"כ, ומשמע מהלשון שכל זה רק על חיים ומות, אבל שאר דברים לא קאמר. ואפשר דבשאר דברים אכן לכל העולם ואף לצדיקים גמורים אין נגמר דינם עד יו"כ, וכאן נגמר דינם בר"ה להריון. וגם לשון רש"י שדייק בזה המ"ח י"ל כדברינו.

דף ט"ז א'. מרביש עד יוכ"כ כו. פי דכוא תלוי וסולד
כדאי צמס רביש דף ט"ז, שכחתימכ לצינונים
כוא ציוביכ. חבל צכרי"ף כוי כנוס מרביש עד רביש.
וככי עיקר, שכרי למדים מדכתיב כי חק לישראל, וחוק כוא
גמר דין כדאי צכריש דף כ"כ ז'. אלא דכא דאי שם
דגמר דין נחתס ציוביכ, כוא צשארי מאורעות, חבל חיים
ופרנסכ נגמר צכריש:

• העמק דבר על במדבר פרק כט פסוק ב

ועשיתם. כבר ביארו בירושל' ר"ה פ"ד ה"ח וברבה פ' אמור. דלהכי כתיב בר"ה ועשיתם ולא והקרבתם ללמדנו שביום ר"ה דומים כאלו נעשים מחדש. והיינו דכתיב בתהלים ק"א פנה אל תפלת הערער ואל בזה את תפלתם תכתב זאת לדור אחרון ועם נברא יהלל י-ה. פי' עם נברא בר"ה יהלל י-ה ביום התקדש חג הסכות. ועי' מש"כ בס' דברים כ"ו ט"ו (והנה ביוה"כ לא כתיב ועשיתם. מזה יש ללמוד דגמר הדין של חיים נגמר בר"ה. וה"נ פרנסה תלויה בחיים וכנוסח הרי"ף ביצה פרק ב' כל מזונותיו של אדם קצובין לו מר"ה עד ר"ה. ולא כדאיתא לפנינו מר"ה עד יוה"כ. אלא מר"ה עד ר"ה דלהבא והכי איתא ברבה פ' אמור. והכי משמע מהא דדרשי בביצה שם מדכתיב כי חק לישראל הוא לישני דמזוני. והרי כן דרשו במס' ר"ה דכ"ה ב' דאימתי הוי חק בגמר דין. אלא עיקר הדין לענין חיים ומות הוא בר"ה. וממילא נקצבה הפרנסה. דמאן דיהיב חיי יהיב מזוני. והא דתנן במס' ר"ה פ"א דגמר דינו ש"א עד יוה"כ. היינו לענין איכות השגת פרנסתו וש"ד שתלוי בכפרת עונות וכלשון דתניא מי שאירע לו קרי או אונס לפי יוה"כ כו'. או לענין מלחמת שרי מעלה עם כלל ישראל וכמש"כ בסדר מועדות דפ' אמור בס"ד):